

SZABÓNÉ VÖRÖS GYÖRGYI

EMLÉKJELEK BALATONFÜREDEN

2004. december elején mutatta be a nagyközönségnek legújabb kiadványát a Balatonfüred Városért Közalapítvány. A település emlékjeleit felsorakoztató kötet hiányt pótol. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy pár hónapon belül átdolgozva, bővítve a Balatonfüred–Csopak Tája Szövetkezet anyagi támogatásával újabb 1000 példány követte az első kiadást.

Kevés város van az országban, ahol ennyi említésre méltó jellegzetesség van, mint az Anna-bálok hazájában. Éppen ezért Bándi László főszerkesztő és lelkes csapata nem kis feladatot vállalt magára, amikor a teljességre való törekvést tekintette az anyaggyűjtés elsődleges szempontjának. Céljuk az 1996-ban megjelent Emlékhelyek Veszprém megyében című kiadvány balatonfüredi vonatkozásainak bővebb, részletesebb bemutatása volt. Míg az előbbiben 158 emlékhely került feldolgozásra, addig a most napvilágot látott első kiadásban 241, a 2005 tavaszán megjelent másodikban már 245 önálló alkotás szerepel.

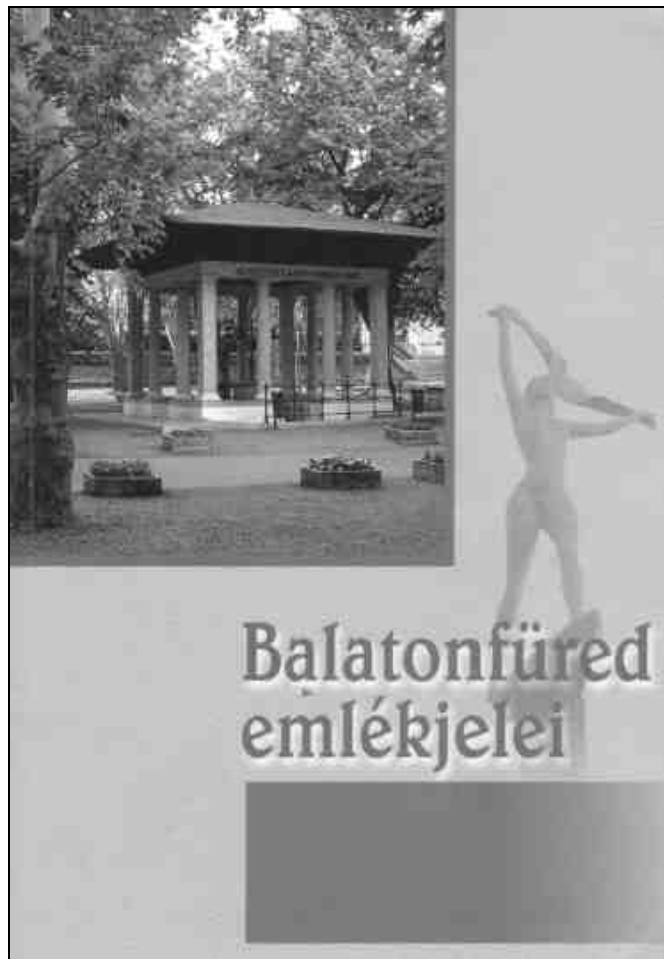
A dokumentum külön fejezetenként szól a szobrokról, emlékművekről, emléktáblákról (kiemelve a Füredi Panteonban lévőket), valamint a városra oly jellemző emlékfákról és a síremlékekről. Az alapos kutatás eredményeként minden műtárgynál részletes leírást kapunk az objektum helyéről, feliratáról, anyagáról, készítőjéről és felavatásának körülményeiről. Bővebb életrajzot közöl a könyv az egyes emlékhelyhez kapcsolódó személyekről, illetve az emlékfák esetében a fa fajtájáról is ad információt. Az anyaggyűjtés gondosságáért dicséret illeti a szerzőket: Bándi László főszerkesztőt és a Helytörténeti Gyűjtemény nyugdíjas és aktív munkatársait: Elek Miklóst, Karika Erzsébetet, Németh Ákosnét és Tóth Györgyit, akik mindenféle ellenszolgáltatás nélkül, hangyaszorgalommal egyesítették a különféle helytörténeti forrásokból és a szóbeli adatközlésekből származó információkat.

Az emlékjelek egyértelmű azonosítását segítik Csim György szép fotói, melyek (gondolom az anyagiak miatt) sajnos csak részben színesek. Ő tervezte a könyv borítóját is: kiválasztotta, sőt mondhatni az emlékjelek közül jelképpé emelte Borsos Miklós Balatoni szél című alkotását, valamint a közismert Kossuth Lajos forrást. A hátlapra jeles személyiségeket sorakoztatott. Tagore „hajt főt” Jókainak, Quasimodonak és Lóczy Lajosnak,

„őket figyeli” a háttérből a két balatoni ősfoglalkozást jelképező Halász és a Révész.

Polgármesteri ajánló, főszerkesztői előszó, irodalomjegyzék, szerzői életrajzok, a támogatók bemutatása, német és angol nyelvű ismertető, valamint térkép teszi még gazdagabbá az amúgy is sokrétű kiadványt.

A gyakorlati használó számára egy kézikönyv lelke mindig a mutató. Ennek segítségével lehet a kötet főszövegében előforduló neveket, fogalmakat, évszámokat célirányosan, gyorsan megkeresni. Erre törekedtek a könyv alkotói is több-kevesebb sikerrel. A kötet első kiadásában „Az emlékjelek mutatója” mintegy bővebb tartalomjegyzékként szolgál. Kár, hogy nem betűrendben és oldalszámra hivatkozva rendszerezték a felsorolást, mert ilyen formában nem segíti elő a gyors tájékozódást. Az összevont „Névmutató” segítségével könnyen kiszűrhető, hogy egy személy hányszor és melyik emlékjelnél érdekelt. Kissé bonyolítja a dupla utaló, melyen az oldalszám előtt az emlékjel típusa (SZ szobor, M

emlékmű, T emléktábla, F emlékfá, S síremlék) és ezen belüli sorrendje is szerepel.

A könyv második kiadásában a „Személynévmutató” már egyértelmű, sőt az emlékjelekhez kapcsolódó neveket tipográfiaiilag kiemelt oldalszámokkal is megkülönböztetik. Újdonsága a 2005 áprilisában megjelent kötetnek a „Személynevekhez nem köthető emlékjelek” mutatója. Az előző kiadásban az alkotások címe alapján nem lehetett keresni, ezt hivatja pótolni ez a felsorolás. Kis időbe telt rájönni, hogy pl. a „Holocaust füredi áldozatai – tábla 192” valójában a 192. oldalon lévő emlékfánál található. Célszerű lett volna jelezni, hogy oldal-számokat jelentenek a feltüntetett számok. A második kiadásban a szerzők nagyon sok, az előzőben kapkodásból eredő hibát kijavítottak. Többek között helyükre kerültek a „Deák Ferenc emlékmű” beillesztése miatt elcsúszott mutatók és a térképen található utcajegyzék is betűrendes elrendezésű lett, de a hátsó belső borítón lévő szép színes fotókról továbbra sem derül ki, hogy hol és mit ábrázolnak.

A köszönet elismerő szavai illetik a nyomdai előkészítésért Scheer Jánosné, Tóth-Bencze Tamást és az időközben tragikusan elhunyt Bertók Gergőt.

A balatonfüredieknek nélkülözhetetlen, praktikus kézikönyv született, mely egyben olvasmányos és ismeretterjesztő is a település iránt érdeklődők számára. Turisztikai és kegyeleti funkciója mellett óriási eredménye e dokumentumnak, hogy számba vette az emlékeket és felhívta a figyelmet az elhanyagolt alkotásokra.

Az emlékjelek állításának időpontja rávilágít egy figyelemre méltó tendenciára. Míg 1900 előtt mindössze 14 mű született, 1901 és 1950 között, vagyis ötven év alatt 24 alkotás jött létre. 2001-től 2004. novemberig, az anyaggyűjtés lezárásáig pedig már 49 emlékjelet készült; tehát kézzelfoghatóan egyre több emléket állítunk a múltnak. Úgy tűnik, beigazolódnak Jókai Anna, a Nemzeti Kegyeleti Bizottság elnökének szavai: „Múlt – jelen – jövő összefüggő fogalom. A jelen tartozik a múltnak, s utat mutathat a jövőnek.”

Bízom benne, hogy a Balatonfüred emlékjelei című könyv elfoglalja méltó helyét az ország többi városának hasonló kiadványai között. Tudom, hogy vannak, és remélem, lesznek is még ilyen megszállott lokálpatrióta kutatók, akik folytatják, kiegészítik majd e kötetet a későbbiekben felállítandó emlékhelyekkel. Ekkor további értelmet nyernek majd Keresztury Dezső sorai:

„Őrizd nemzeti múltunk emlékeit úgy,
 hogy bennük újulj magad is, újrateremtve
 hazánk.”

SZERKESZTŐSÉGI KÖZLEMÉNYEK

Tisztelt Olvasóink!

Egyre többen érdeklődnek a Füredi História korábban megjelent számai után. Sajnálattal tájékoztatjuk a Tisztelt Olvasókat, hogy az első öt szám teljesen elfogyott. Kérjük, hogy akinek esetleg fölös példánya van ezekből a számokból, jelezze szerkesztőségünknek, hogy felajánlhasassuk az érdeklődőknek.

Köszönettel a szerkesztőség.